

"הַשְׁרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת נח

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו – 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

יח ויחי ירד שנים וששים
שנה ומאת שנה ויולד את-
יט חנוך: ויחי ירד אחרי הולידו
את חנוך שמנה מאות שנה
כ ויולד בנים ובנות: ויהיו כל-
ימי ירד שנים וששים שנה
ותשע מאות שנה וימת:

כא ויחי חנוך חמש וששים
שנה ויולד את מתושלח:
כב ויתהלך חנוך את האלהים
אחרי הולידו את מתושלח
שלש מאות שנה ויולד בנים
כג ובנות: ויהי כל ימי חנוך
חמש וששים שנה ושלש
כד מאות שנה: ויתהלך חנוך
את האלהים ואיננו כי לקח
אתו אלהים:

כה שביעי
ויחי מתושלח שבע
ושמנים שנה ומאת שנה
ט ויולד את למך: ויחי מתושלח
אחרי הולידו את למך שנים
ושמונים שנה ושבע מאות
כו שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו
כל ימי מתושלח תשע
וששים שנה ותשע מאות
שנה וימת:

כז ויחי למך שנים
ושמנים שנה ומאת שנה ויולד
כח בן: ויקרא את שמו נח לאמר
זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון

ידינו מן האדמה אשר אררה
ל יהוה: ויחי למך אחרי הולידו
את נח חמש ותשעים שנה
וחמש מאות שנה ויולד בנים
לא ובנות: ויהי כל ימי למך שבע
ושבעים שנה ושבע מאות
שנה וימת:

לב ויהי נח בן חמש מאות
שנה ויולד נח את שם את-חם
יא ואת יפת: ויהי כי החל האדם
לרב על פני האדמה ובנות
כ ילדו להם: ויראו בני האלהים
את בנות האדם כי טובת הנה
ויקחו להם נשים מכל אשר
ג בחרו: ויאמר יהוה לא ידון
רוחי באדם לעלם בשגם הוא
בשר והיו ימיו מאה ועשרים
ד שנה: הנפלים היו בארץ
בימים ההם וגם אחרי-כן
אשר יבאו בני האלהים אל-
בנות האדם וילדו להם המה
הגברים אשר מעולם אנשי
השם:

מפטיר
ה וירא יהוה כי רבה רעת האדם
בארץ וכל יצר מחשבת לבו
ו רק רע כל היום: וינחם יהוה
כי עשה את האדם בארץ
ו ויתעצב אל לבו: ויאמר יהוה
אמחה את האדם אשר-

בראתי מעל פני האדמה
מאדם עד בהמה עד דמש
ועד עוף השמים כי נחמתי כי
ח עשיתם: ונח מצא חן בעיני
יהוה:

נח ט אלה תולדת נח נח איש
צדיק תמים היה בדורתו את-
י האלהים התהלך נח: ויולד נח
שלשה בנים את שם את-חם
יא ואת יפת: ותשחת הארץ לפני
האלהים ותמלא הארץ חמס:
יב וירא אלהים את הארץ והנה
נשחתה כי השחית כל בשר
את דרכו על הארץ:
יג ויאמר אלהים לנח קץ
כל בשר בא לפני כי מלאה
הארץ חמס מפניהם והנני
יד משחיתם את הארץ: עשה לך
תבת עצי גפר קנים תעשה
את התבה וכפרת אתה מבית
טו ומחוץ בכפר: וזה אשר תעשה
אתה שלש מאות אמה ארך
התבה חמשים אמה רחבה
טז ושלשים אמה קומתה: צהר
תעשה לתבה ואל אמה
תכלנה מלמעלה ופתח התבה
בצדה תשים תחתים שנים
יז ושלשים תעשה: ואני הנני
מביא את המבול מים על-

ותסעין סניה ומת: 18. ויחי - ועאש ירד מייה ותנין וסתין סניה וכלאף אלא חנוך: 19. ויחי - ועאש ירד בעד תכילפו אלא חנוך תמן מית סניה וכלף בנין ובנת: 20. ויהיו - וכאנו טול איאם ירד תיסע מייה ותנין וסתין סניה ומת: 21. ויחי - ועאש חנוך כמסה וסתין סניה וכלאף אל מתושלח: 22. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב בעד תכילפו אלא מתושלח תלת מית סניה וכלף בנין ובנאת: 23. ויחי - וכאן טול איאם חנוך תלת מיה וכמסה וסתין סניה: 24. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב ולסו אין אכר אלו אלרב: 25. ויחי - ועאש מתושלח מיה וסבעה ותמנין וכלף אלא למך: 26. ויחי - ועאש מתושלח בעד תכילפו אלא למך סבע מייה ותנין ותמנין סניה וכלף בנין ובנאת: 27. ויהיו - וכאנו טול איאם מתושלח תיסע מייה ותסעה וסתין סניה ומת: 28. ויחי - ועאש למך [מייה] ותנין ותמנין סניה וכלאף איבין: 29. ויקרא - וסמא אלא סמו נוח קאילא הארא יסלינא מן צנעיתנא ומן כדאר ידינא מן אלארץ אלדי לענהא אלה: 30. ויחי - ועאש למך בעד תכילפו אלא נוח כמס מייה וכמסה ותסעין סניה וכלף בנין ובנת: 31. ויחי - וכאן טול איאם למך סבע מייה וסבעה וסבעין סניה ומת: 32. ויחי - וכאן נוח בן כמס מיאית סניה וכלף נוח אלא שם אלא חם ואלא יפת:

ו

1. ויחי - וכאן אין בידי אלאנסאן ליכתר עלא וגה אלארץ ובנאת אנוולדו ליהון: 2. ויראו - ונצרו בנין אכאביר אלא בנאת אלאנסאן אין חסנאת הינן ואכדו ליהון נסוואן מן גמיע אלדי אסתכרו: 3. ויאמר - וקאל ה' לם יתבת גיל מכתזי הדא קידמי ליל דהר משאן אלי הואיה לחם

ה

22. ויתהלך - ויתהלך חנוך לפני האלהים, ודומה לו ב: ואתמצא חנוך פי טעית אלרב - והתהלך חנוך במשמעת האלהים, ושניהם בעקבות ת"א: בדחלתא דה'. 29. ומעצבון - ומעצב, ב: ומין תעב - טיגיע. ראה לעיל ג 17.

ו

2. בני האלהים - הגדולים, וכן פסוק 4, וכן ב, בעקבות ת"א: (רברביא), וראה רש"י: הם השרים והשופטים. 3. לא ידון וגו' - לא יפון דור (חסר) מביש זה לפני לעולם, מפני שהוא בשר ומעשיו רעים וכו'. ב תרגם תרגום

וצנעתהון בומיה וכאנו איאמו מייה ועשרין סניה: 4. הנפילים - אלגבברא כאנו פיל ארץ פיל איאם הימה ואיצא בעד דאליך אלדי יגו בנין אכאביר אלא בנאת אלאנסאן ויוולדו ליהון הימא סגיעין אלדי מן אלדהר ארגאל ציט: 5. וירא - ונצר ה' אין כתרת רדאוית אלאנסאן פיל ארץ וגמיע מגיר חסבאת קלבו פקט ראדי טול אלנהאר: 6. וינחם - ורגיע ה' פי קולו אין כלק אלא אלאנסאן פיל ארץ ותכדר פי קלבו: 7. ויאמר - וקאל ה' אמחי אלא אלאנסאן אלדי כלקת מן עלא וגה אלארץ מן אנסאן חיתא בהימיה חיתא רביב וחיתא טיר אלסמא אין רגיעית פי קולי אין צניעתהון: 8. ונוח וגיר חאץ פי חצרות ה': 9. אלה - הדולי תווליד נוח נוח רגול צליח כאמיל כאן פי נח אגיאלו פי טאעית אלרב מיתמצי נוח: 10. ויוולד - וכלף נוח תלת בנין אלא שם אלא חם ואלא יפת: 11. ותשחת - ונתלפית אלארץ קדם אלרב ותמלית אלארץ צילים: 12. וירא - ונצר אלרב אלא אלארץ והוודא נתלפית אין תלף גמיע בשארי אלא טריקו עלא אלארץ: 13. ויאמר - וקאל אלרב לנוח חיר גמיע בשארי איגא קידמי אין אתמלית אלארץ צילים מן קדמהון והוודאני מתליפהון מע אלארץ: 14. עשה - צנאע לך ספיניה כשאב בקץ טבקת תצנע אלא ספיניה ותזפית ליהא מן גווא ומן ברא פיל זיפית: 15. וזה - והארא אלדי תצנע ליהא תלת מיאית צראע טול צפיניה כמסין צראע ערצהא ותלתין צראע עילוהא: 16. צהר - צווייה תצנע ליצפיניה ואלא צראע תכמלהא מן פוק ובאב צפיניה פי גנבהא תגעל תחתנין תניין ותלתין תיצנעהא: 17. ואני - ואנא הוודאני מגיב אלא טופאן אלמא עלא אלארץ ליתליף גמיע בשארי

דומה, אך בהמשך בנינו לתרגומנו, שתרגם מילולית, הרחיב וגרס: מיהליה עטית ליהון מייה ועשרין סנה אינכאן יתובו - ארכה נתתי להם מאה ועשרים שנה אם ישוּבו, ושניהם בעקבות ת"א ובעקבות רש"י: עד ק"ך שנים אאריך להם אפי, ואם לא ישוּבו אביא עליהם סבול. 4. הנפילים - הגיבורים, וכן ב, בעקבות ת"א (גבריא). 6. וינחם - וחזר ה' מדברו. ב תרגום מילולי: ונידים - והתחרט, וכן בפסוק 7. 16. צהר - אור. וכן ב: צווייה - אורה או מוארת, ושניהם בעקבות ת"א (נחור), ורש"י כתב: יא חלון וי"א אבן טובה המאירה להם (כ"ר).

הָאָרֶץ לִשְׁחַת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־
 בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 כָּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ: וְהִקְמַתִּי
 אֶת־בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבֵאתִי אֶל־
 הַתֵּבָה אִתָּהּ וּבְנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ
 יֹשְׁבֵי־בְנֵיךָ אִתְּךָ: וּמִכָּל־הַחַי
 מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיאָה
 אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיָת אִתְּךָ זָכָר
 וְנִקְבָּה יְהִי: מִהָעוֹף לְמִינֵהוּ
 וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינֵהּ מִכָּל רֶמֶשׂ
 הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל
 יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחְיֹת: וְאַתָּה
 קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר
 יֹאכֵל וְאִסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ
 כָּבֹד וְלֶחֶם לֹאֲכָלָהּ: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל
 אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן
 עָשָׂה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־
 אִתָּהּ וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֵּבָה כִּי־
 אִתְּךָ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר
 הַזֶּה: מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
 תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ
 וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא
 טְהוֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ:
 גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה
 שִׁבְעָה זָכָר וְנִקְבָּה לַחַיּוֹת זָרַע
 עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: כִּי לַיּוֹמִים
 עוֹד שִׁבְעָה אֲנֹכִי מְמַטֵּיר עַל־
 הָאָרֶץ אַרְבַּעַיִם יוֹם וְאַרְבַּעַיִם
 לַיְלָה וּמַחֲיִיתִי אֶת־כָּל־הַיְּקוּם
 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:

ה וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ
 וַיְהִי: וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
 וְהַמָּבּוּל הָיָה מִיַּם עַל־הָאָרֶץ:
 וַיָּבֹאוּ נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשָׁיו
 בָּנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מִי
 הַמָּבּוּל: מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
 וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה
 טְהוֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר־
 רֶמֶשׂ עַל־הָאֲדָמָה: שְׁנַיִם שְׁנַיִם
 בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר
 וְנִקְבָּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־
 נֹחַ: וַיְהִי לִשְׁבַעַת הַיָּמִים וּמִי
 הַמָּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ: בַּשָּׁנָה
 שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיִּי־נֹחַ
 בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בִשְׁבַעַת־עֶשֶׂר
 יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ
 כָּל־מַעֲיִנֹת תְּהוֹם רַבָּה וְאַרְבַּת
 יַם הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ: וַיְהִי הַגֶּשֶׁם
 עַל־הָאָרֶץ אַרְבַּעַיִם יוֹם
 וְאַרְבַּעַיִם לַיְלָה: בַּעֲצֵם הַיּוֹם
 הַזֶּה בָּאוּ נֹחַ וְשֵׁם־וַחַם וְיֶפֶת
 בְּנֵי־נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ נֹחַ וּשְׁלֹשַׁת נָשָׁיו
 יִי בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה: הִמָּה
 וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה
 לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ
 עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף
 לְמִינֵהוּ כָּל צֶפּוּר כָּל־כְּנָף:
 וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם
 שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בוֹ
 רוּחַ חַיִּים: וְהַבָּאִים זָכָר וְנִקְבָּה

מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ:
 וַיְהִי הַמָּבּוּל אַרְבַּעַיִם יוֹם עַל־
 הָאָרֶץ וַיָּרֻבוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ
 אֶת־הַתֵּבָה וְתָרַם מֵעַל הָאָרֶץ:
 וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיָּרֻבוּ מְאֹד עַל־
 הָאָרֶץ וַתִּלָּךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי
 הַמַּיִם: וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד
 עַל־הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָּל־הַהָרִים
 הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־
 הַשָּׁמַיִם: חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אֲמָה
 מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ
 הַהָרִים: וַיָּגוּעַ כָּל־בָּשָׂר |
 הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ בַּעֹף
 וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשְּׂרָץ
 הַשָּׂרָץ עַל־הָאָרֶץ וְכָל הָאֲדָמָה:
 כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים
 בָּאֲפִיו מִכָּל אֲשֶׁר בַּחֲרֵבָה מָתוּ:
 וַיָּמָח אֶת־כָּל־הַיְּקוּם | אֲשֶׁר |
 עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאֲדָמָה עַד־
 בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף
 הַשָּׁמַיִם וַיָּמָחוּ מִן־הָאָרֶץ
 וַיִּשְׁאֹר אֶךְ־נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ אֹתוֹ
 כִּי בַתָּבָה: וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־
 הָאָרֶץ חֲמֵשִׁים וּמֵאוֹת יוֹם:
 חֵא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת כָּל־
 הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
 אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים
 רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם:
 כ וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנֹת תְּהוֹם וְאַרְבַּת

תאני פי סבתעשר יום לל שחר פי יום האדא אנשקו גמיע
 אעיון גימיר כביר וטוואק אלסמא אנפתחו: 12. ויהי -
 וצאר אלמטר עלא אלארץ ארבעין יום וארבעין ליליה:
 13. בעצם - פי עצמיית אליום האדא איגא נוח ושם וחס
 ויפת בנין נוח וזוגית נוח ותלאת נסוואן בנינו מעהון אלא
 צפיניה: 14. המה - וגמיע וחשיה לצינפה וגמיע בהימיה
 לצינפה וגמיע דביב דאביב עלא אלארץ לצינפו וגמיע טיר
 לצינפו גמיע טיר צחיב גיניח: 15. ויבאו - ואיגו אלא נוח
 אלא צפיניה תנין תנין מן גמיע בשארי אלדי פי רוח חייא:
 16. והבאים - ואלגאין דכר ואנתיה מן גמיע בשארי איגו
 כאלדי ווצא אלו אלרב וגלק ה' עאנו: 17. ויהי - וכאן
 אלטופאן ארבעין יום עלא אלארץ וכיתרו אלמא ורפעו
 אלא אלצפיניה ועליית מן עלא אלארץ: 18. ויגברו -
 וקוויו אלמא וכתרו גדא עלא אלארץ ומציית צפיניה עלא
 וגה אלמא: 19. והמים - ואלמא קוויו גדא גדא עלא
 אלארץ ותגטו גמיע אלאגבל אלעליין אלדי תחת גמיע
 סמא: 20. חמש - כמסתעשר צרע מן פוק קוויו אלמא
 ותגטו אלאגבל: 21. ויגוע - ותוופא גמיע בשארי דאביב
 עלא אלארץ פיל טיר ופיל בהימיה ופיל וחשיה ופי גמיע
 דביב דאביב עלא אלארץ וגמיע אלאנסאן: 22. כל -
 גמיע אלדי נסמית רוח חייא פי אינפו מן גמיע אלדי פיל
 נשאף מאתו: 23. וימח - ומחא אלא גמיע אלכליקא
 אלדי עלא וגה אלארץ מן אנסאן וחיתא בהימיה חיתא
 דביב וחיתא טיר אלסמא ונמחו מן אלארץ ותבקא פקט נוח
 ואלדי מעו פיל צפיניה: 24. ויגברו - וקוויו אלמא עלא
 אלארץ מייה וכמסין יום:

ח

1. ויזכור - ודכר אלרב אלא נוח ואלא גמיע אלוחשיה
 ואלא גמיע בהימיה אלדי מעו פיל ספיניה ופוות אלרב
 הווא עלא אלארץ והדיו אלמא: 2. ויסברו - ונסדו אעיון

אלדי פי רוח חייא מן תחת אלסמא גמיע אלדי פיל ארץ
 יתוופא: 18. והקמתי - ואתבית אלא אחדי מעאך ותיגי
 אלא צפיניה אנתא ובנינך וזוגתך ונסוואן בנינאך מעאך:
 19. ומכל - ומן גמיע אלעאיש מן גמיע בשארי תנין
 מן גמיע תגיב אלא צפיניה לתעאיש מעך דכר ואנתיה
 יכוננו: 20. מהעוף - מן טיר לצינפו ומן בהימיה לצינפא
 מן גמיע דביב אלארץ לצינפו תנין מן גמיע יגו אליך
 לתעישון: 21. ואתה - ואנתה כוד לך מן גמיע מאכול
 אלדי יתאכל ותגמע אליך ויכון לך וליהון לל אכל:
 22. ויעש - וציניע נוח כי גמיע אלדי ווצא אלו אלרב
 כידא ציניע:

ז

1. ויאמר - וקאל אלה לנח דכול אנתא וגמיע אהל ביתך
 אלא אלצפיניה אין אלך נצרת צאליח לקידמי פי גיל הדא:
 2. מכל - מן גמיע בהימיה טכיה תאכוד לך סבעה סבעה
 רגול וזוגתו ומן אלבהימיה אלדי לם דכיה היא תנין רגול
 וזוגתו: 3. גם - איצא מן טיר אלסמא סבעה סבעה דכר
 ואנתיה לתעאיש נסל עלא וגה גמיע אלארץ: 4. כי - אין
 לל אייאם עד סבעה אנא ממטיר עלא אלארץ ארבעין יום
 וארבעין ליליה ואמחי אלא גמיע אלכליקא אלדי צניעית
 מן עלא וגה אלארץ: 5. ויעש - וציניע נוח כי גמיע אלדי
 ווצהו אלה: 6. ונח - ונח איבין סית מיאית סניה
 ואלטופאן כאן מא עלא אלארץ: 7. ויבא - ואיגא נוח
 ובנינו וזוגתו ונסוואן בנינו מעו אלא צפיניה מן קדאם
 מאית טופאן: 8. מן אלבהימיה דכיה ומן אלבהימיה
 אלדי ליסא דכיה ומן טיר וגמיע אלדי דאביב עלא
 אלארץ: 9. שנים - תנין תנין איגו אלא נוח אלא ספיניה
 דכר ואנתיה כאלדי ווצא אלרב אלא נוח: 10. ויהי - וכאן
 לסבע תייאם ומאית טופאן כאנו עלא אלארץ:
 11. בשנת - פי סנת סית מיאית סניה לחייאת נוח פי שחר

ז

1. התבה - אלצפיניה, וכן בפסוקים 15, 17, 18, 23. לעומת זאת, בפרק
 ח 1, 4, 16, אלספיניה. חילופי צ/ס מצויים בלהג הערבייהודי החלבי.
 לעתים באה המילה עם אל אלתעריף (היא הידיעה) ולעתים בלעדיו.
 ראה במבוא. 2. השחרה - טכיה, אך בהמשך: דכיה = ב: דכיה, ככתיב

הנכון בכל מקום. 6. מכול - אלטופאן, וכן בהמשך. גם ב תרגם כך,
 ושניהם כתרגום רס"ג. 11. וארבת - וטוואק. ב וטקאת - צורת רבים
 אחרת של המילה טאקה, וכן להלן ח 2. 17. וישאו - ורפעו. ב: וחמלו,
 שני פעלים ערביים נרדפים.

השמים ויכלא הגשם מן-
 ג השמים: וישבו המים מעל
 הארץ הלוך ושוב ויחסרו
 המים מקצה חמשים ומאת
 י יום: ותנח התבה בחדש
 השביעי בשבעה-עשר יום
 ה לחדש על הרי אררט: והמים
 היו הלוך וחסור עד החדש
 העשירי בעשירי באחד לחדש
 י נראו ראשי ההרים: ויהי מקץ
 ארבעים יום ויפתח נח את-
 חלון התבה אשר עשה:
 י וישלח את-הערב ויצא יצוא
 ושוב עד-יבשת המים מעל
 ח הארץ: וישלח את-היונה
 מאתו לראות הקלו המים
 ט מעל פני האדמה: ולא-מצאה
 היונה מנוח לכף-רגלה ותשב
 אליו אל-התבה כי-מים על-
 פני כל-הארץ וישלח ידו
 ויקחה ויבא אתה אליו אל-
 י התבה: ויחל עוד שבעת ימים
 אחרים ויסף שלח את-היונה
 יא מן-התבה: ותבא אליו היונה
 לעת ערב והנה עלה-זית טרף
 בפיה וידע נח כי-קלו המים
 יב מעל הארץ: ויחל עוד שבעת
 ימים אחרים וישלח את-
 היונה ולא-יספה שוב-אליו
 יג עוד: ויהי באחת ושיש-מאות

שנה בראשון באחד לחדש
 חרבו המים מעל הארץ ויסר
 נח את-מכסה התבה וירא
 והנה חרבו פני האדמה:
 יד ובחדש השני בשבעה ועשרים
 יום לחדש יבשה הארץ:
 טו וידבר אלהים אל-נח
 טז לאמר: צא מן-התבה אתה
 ואשתך ובניך ונשי-בניך אתך:
 יז כל-החיה אשר-אתך מכל-
 בשר בעוף ובבהמה ובכל-
 הרמש הרמש על-הארץ
 הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו
 יח ורבו על-הארץ: ויצא-נח
 ובניו ואשתו ונשי-בניו אתו:
 יט כל-החיה כל-הרמש וכל-
 העוף כל רמש על-הארץ
 למשפחתיהם יצאו מן-
 כ התבה: ויבן נח מזבח ליהוה
 ויקח מכל הבהמה הטהרה
 ומכל העוף הטהור ויעל עלת
 כא במזבח: וירח יהוה את-ריח
 הניחח ויאמר יהוה אל-לבו
 לא-אסף לקלל עוד את-
 האדמה בעבור האדם כי יצר
 לב האדם רע מנעריו ולא-
 אסף עוד להכות את-כל-חי
 כב כאשר עשיתי: עוד כל-ימי
 הארץ זרע וקציר וקר וחם
 וקיץ וחרף ויום ולילה לא

הוצא

טא ישבתו: ויברך אלהים את-נח
 ואת-בניו ויאמר להם פרו
 ורבו ומלאו את-הארץ:
 ב ומוראכם וחתכם יהיה על
 כל-חית הארץ ועל כל-עוף
 השמים בכל אשר תרמש
 האדמה ובכל-דגי הים בידכם
 ג נתנו: כל-רמש אשר הוא-חי
 לכם יהיה לאכלה כירק עשב
 ד נתתי לכם את-כל: אך-בשר
 ה בנפשו דמו לא תאכלו: ואך
 את-דמכם לנפשותיכם אדרש
 מיד כל-חיה אדרשנו ומיד
 האדם מיד איש אחיו אדרש
 ו את-נפש האדם: שפך דם
 האדם באדם דמו ישפך כי
 בצלם אלהים עשה את-
 י האדם: ואתם פרו ורבו
 שרצו בארץ ורבו-בה:
 חמישי ח ויאמר אלהים אל-נח
 ט ואל-בניו אתו לאמר: ואני
 הנני מקים את-בריתי אתכם
 י ואת-זרעכם אחריכם: ואת
 כל-נפש החיה אשר אתכם
 בעוף בבהמה ובכל-חית
 הארץ אתכם מכל יצאי התבה
 יא לכל חית הארץ: והקמתי את-
 בריתי אתכם ולא-יכרת כל-
 בשר עוד ממי המבול ולא-
 יהיה עוד מבול לשחת הארץ:

אלוהים גמיע דביב וגמיע אלטיר גמיע דאביב עלא
אלארץ לאטוויפהון כרגו מן אלצפיניה: 20. ויבן - ובנא
נוח מדבח קידאם אלה ואכר מן גמיע לבהימיה דכייה ומן
גמיע טיר דיכי וצעד אצעיד פיל מדבח: 21. וירח -
וקיביל אלה אלא קרבנו ביל רצא וקאל אלה פי באלו לם
אעוויץ ליאשתים עאר אלא אלארץ פי סבאב אלאנסאן אין
מגיד קלב אלאנסאן ראדי מן זגרו ולם אעוויץ עאר
ליאצרוב אלא גמיע עאיש כאלדי צניעית: 22. עד גמיע
אייאם אלארץ זרע וחציר וברד וחאר וציף ושיתיה ונהאר
וליל לם יבטאלו:

ט

1. ויברך - וברך אלרב אלא נוח ואלא בנינו וקאל ליהון
נמו וכתרו ומאלו אלא אלארץ: 2. ומוראבם - וכופכון
ופועכון יכון עלא גמיע וחשית אלארץ ועלא גמיע טיר
אלסמא פי גמיע אלדי תידבי אלארץ ופי גמיע סמכית
אלבחר פי ידיכון יכונו מסלאמין: 3. כל - גמיע דבב
אלדי הוא עאיש ליכון יכון לל אכל כי בצרית אלעישיב
געלת ליכון אלא גמיע: 4. אך - פקט בשארי פי נפסו דמו
לם תאכלו: 5. ואך - ופקט אלא דמכון לאאינפסכון
אלתימיס מן יד גמיע וחשית אלתימסו ומן יד אלאנסאן מן
יד רגול אכו אלתימיס אלא נפס אלאנסאן: 6. שפך -
סאפך דם אלאנסאן פיל אנסאן דמו ינסיפך אין פי צורית
אלרב כלק אלא אלאנסאן: 7. ואתם - ואינתו נמו וכתרו
דבו פיל ארץ וכתרו פיהא: 8. ויאמר - וקאל אלרב אלא
נוח ואלא בנינו מעו קאיילא: 9. ואני - ואנא הוודאני
מתאבית אלא אחדי מעכון ומע נסלכון תבעכון: 10. ואת
- ואלא גמיע נפס וחשית אלדי מעכון פיל טיר פיל
בהימיה ופי גמיע וחשית אלארץ מעכון מן גמיע כרגין
ספיניה לגמיע וחשית אלארץ: 11. והקימתי - ואתבית
אלא אחדי מעכון ולם ינקיטיע גמיע בשארי עאר מן

אלגימיר וטווק אלסמא ונמנע אלמטר מן אלסמא:
3. וישבו - וריגעו אלמא מן עלא אלארץ מצי ורגוע וניקסו
אלמא מן חיד מייה וכמסין יום: 4. ותנח - ונחטית
אלספיניה פי שהר אלסאביע פי סבתעשר יום לל שהר
עלא גביל אררט: 5. והמים - ואלמא כאנו מאצי ונקס
חיתא שאהיר אלעאשיר פי עשרה פי ואחיד לישהר
אתביאנו רוץ אלאגבל: 6. ויהי - וכאן מן חיד ארבעין יום
ופתח נוח אלא טאקית צפיניה אלדי צניע: 7. וישלח -
ובעת אלא אלקאק וכרג כרוג ורגוע חיתא יבאס אלמא מן
עלא אלארץ: 8. וישלח - ובעת אלא אלחממיה מן ענתו
לינצור אנכאן כאפו אלמא מן עלא וגה אלארץ: 9. ולא -
ולם וגרית אלחממיה ריאחא לקדם ריגלהא ורגעית אליה
אלא אלצפיניה אין מא עלא וגה אלארץ ומאד ידו ואכדהא
וגאב ליהא אליה אלא צפיניה: 10. ויחל - וצטבר עאר
סבע אייאם אכראניין ועוויץ בעת אלא אלחממיה מן
צפיניה: 11. ותבא - ואיגית אליה אלחממיה לווקת
אלעישיא והוודא ורקית זתון כטפיה פי תמהא ועיריף נוח
אין כאפו אלמא מן עלא אלארץ: 12. ויחל - וצטבר עאר
סבע אייאם אכראניין ובעת אלא אלחממיה ולם עוודית
ליתירגע אליה עאר: 13. ויהי - וכאן פי ואחיד וסית
מיאית סניה פי ניסאן פי ואחיד לישהר נישפו אלמא מן
עלא אלארץ וזוול נוח אלא גטא צפיניה ונצר והוודא נישפו
וגה אלארץ: 14. ובחדש - ופי שהר אלתאני פי סבעה
ועשרין יום לישהר יבסית אלארץ: 15. וידבר - וכלם
אלרב אלא נוח קאיילא: 16. צא - כריג מן אלספיניה
אנתא וזוגתך ובנינך ונסוואן בנינך מעך: 17. כל - גמיע
אלוהים אלדי מעך מן גמיע בשארי פי טיר ופיל בהימיה
ופי גמיע דביב דאביב עלא אלארץ כריג מעך וידבו פיל
ארץ וינמו ויכתרו עלא אלארץ: 18. ויצא - וכרג נוח
ובנינו וזוגתו ונסוואן בנינו מעו: 19. כל - גמיע

ח

7. הערב - אלקאק, וכן ב: קק. ככל הנראה טילה ארמית, שכן מצאנו
"קאקא" בתלמוד כשם עוף, ובתרגומים הארמיים תרגמו את "קאת" (ויקרא
ט 18; דברים יד 17): קאקא (ראה ערוך השלם, ערך "קק"). לדיון על השם
"קאק" כתרגום ל"קאת" בתרגומים הארמיים, כולל התרגום הארמי
השומרוני, ראה טלשיר 1981, עמ' 167-168. אולם הקרוב ביותר לתרגום
זה מצאתי במילון ארמי-עברי בלהג יהודי ואכו, שבו "קאק" הוא עורב שחור
(קאק, קאקים, קאקי). ראה שילה, כרך ב, עמ' 626. יש לציין שבאכדית qaqû
הוא מין ציפור. ראה CAD, כרך Q, עמ' 124-125. ככל הנראה בלהגים
הערביים היא ייחודית ללהג הערבי הסורי (ראה ברתלמי 1935, עמ' 689).

8. מאתו - מן ענתו = ב: מן ענדו, כנדרש. 11. טרף - חטף, כעקבות
רש"י: טרף - חטף. 13. בראשון - בניסן, וכן ב, וראה רש"י: "לר"א הוא
תשרי, ולרבי יהושע הוא ניסן (ר"ה יב)", על פי: "החדש הזה לכם ראש
חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב 2). 20. מזבח לה' -
מזבח לפני ה'. 21. וירח וגו' - וקיבל אלהים את קרבנו ברצון. כת"א:
וקביל ה' ברעוא ית קרבניה. וכן רס"ג. אסף - אעוויץ = אעויד. חילופי ד/צ
מצויים בלהג החלבי.

ט

9. בריתי - אחדי, וכן בהמשך בכל מקום = אחדי = עהדי.

יב ויאמר אלהים זאת אות-
הברית אשר-אני נתן ביני
וביניכם ובין כל-נפש חיה
יג אשר אתכם לדורת עולם: את-
קשתי נתתי בענן והיתה לאות
יד ברית ביני ובין הארץ: והיה
בענני ענן על-הארץ ונראתה
טו הקשת בענן: וזכרתי את-
בריתי אשר ביני וביניכם ובין
כל-נפש חיה בכל-בשר ולא-
יהיה עוד המים למבול לשחת
טז כל-בשר: והיתה הקשת בענן
וראיתיה לזכר ברית עולם
בין אלהים ובין כל-נפש חיה
בכל-בשר אשר על-הארץ:
יז ויאמר אלהים אל-נח זאת
אות-הברית אשר הקמתי ביני
ובין כל-בשר אשר על-הארץ:

שישי יח ויהיו בני-נח היצאים מן-
התבה שם וחם ויפת וחם הוא
יט אבי כנען: שלשה אלה בני-נח
כ ומאלה נפצה כל-הארץ: ויחל
נח איש האדמה ויטע כרם:
כא וישת מן-היין וישכר ויתגל
כב בתוך אהלה: וירא חם אבי
כג כנען את ערות אביו ויגד
לשני-אחיו בחוץ: ויקח שם
ויפת את-השמלה וישוימו על-
שכם שניהם וילכו אחרנית

ויכסו את ערות אביהם
ופניהם אחרנית וערות אביהם
כד לא ראו: וייקץ נח מיינו וידע
את אשר-עשה לו בנו הקטן:
כה ויאמר ארור כנען עבד עבדים
כו יהיה לאחיו: ויאמר ברוך
יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד
כז למו: יפת אלהים לופת וישכן
באהלי-שם ויהי כנען עבד
כח למו: ויחי-נח אחר המבול
שלש מאות שנה וחמשים
כט שנה: ויהיו כל-ימי-נח תשע
מאות שנה וחמשים שנה
וימת:

יא ואלה תולדות בני-נח שם חם
ויפת ויולדו להם בנים אחר
ב המבול: בני יפת גמר ומגוג
ומדי ויון ותבל ומשך ותירס:
ג ובני גמר אשכנז וריפת
ד ותגרמה: ובני יון אלישה
ה ותרשיש כתים ודדנים: מאלה
נפרדו איי הגוים בארצתם
איש ללשנו למשפחתם
ו בגויהם: ובני חם כוש ומצרים
ז ופוט וכנען: ובני כוש סבא
וחוילה וסבתה ורעמה
ח וסבתכא ובני רעמה שבא
ח ורדן: וכוש ילד את-נמרד הוא
ט החל להיות גבר בארץ: הוא-

היה גבר-ציד לפני יהוה על-
כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני
י יהוה: ותהי ראשית ממלכתו
בבל וארך ואכד וכלנה בארץ
יא שנער: מן-הארץ ההוא יצא
אשור ויבן את-נינוה ואת-
יב רחבת עיר ואת-כלח: ואת-
רסן בין נינוה ובין כלח הוא
יג העיר הגדלה: ומצרים ילד
את-לודים ואת-ענמים ואת-
יד להבים ואת-נפתחים: ואת-
פתרסים ואת-כסלחים אשר
יצאו משם פלשתים ואת-
כפתרים:

טו וכנען ילד את-צידן
טז בכרו ואת-חת: ואת-היבוסי
ואת-האמרי ואת הגרגשי:
יז ואת-החוי ואת-הערקי ואת-
יח הסיני: ואת-הארודי ואת-
הצמרי ואת-החמתי ואחר
יט נפצו משפחות הכנעני: ויהי
גבול הכנעני מצידן באכה
גררה עד-עזה באכה סדמה
ועמרה ואדמה ועבים
כ עד-לשע: אלה בני-חם
למשפחתם ללשנתם
בארצתם בגויהם:
כא ולשם ילד גם-הוא
אבי כל-בני-עבר אחי יפת
כב הגדול: בני שם עילם ואשור

מאיית אלטופאן ולם יכון עאר טופאן ליתליף אלארץ:
12. ויאמר - וקאל אלרב האדי איה אחד אלדי אנא עאטי
בני ובנכון ובין גמיע נפס וחשיה אלדי מעכון לאגיל דהר:
13. את - אלא קוצי געלת פיל גומאם ותכון לאיה אחד
בני ובין אלארץ: 14. והיה - ויכון פי גמאמי גמאם עלא
אלארץ ותתבייאן אלקוץ פיל גמאם: 15. וזכרתי -
ואדכור אלא אחדי אלדי בני ובנכון ובין גמיע נפס וחשיה
פי גמיע בשארי ולם יכון עאר מא ליטופאן ליתליף גמיע
בשארי: 16. והיתה - ותכון אלקוץ פי גמאם ואנצירהא
ליאדכור אחד דהר בן אלרב ובין גמיע נפס וחשיה פי גמיע
בשארי אלא עלא אלארץ: 17. ויאמר - וקאל אלרב אלא
נוח האדי איה אחד אלדי תבאת ביני ובין גמיע בשארי
אלדי עלא אלארץ:

18. ויהיו - וכאנו בנין נוח אלכרגין מן אלעפיניה שם חם
ויפת וחם הוא אבו כנען: 19. שלשה - תלתיה הדולי בנין
נוח ומן הדולי (תבדריה) אתבדרו גמיע אלארץ: 20. ויחל
- ובידי נוח רגול פליח אלארץ ונצב כרם: 21. וישת -
ושריב מן אלכמר וסיכיר ותכשף פי וצט כימתו: 22. וירא
- ונצר חם אבו כנען אלא צוויית אבו וכבאר לתנין אכוותו
פיל זקאק: 23. ויקח - ואכר שם ויפת אלא אלחוב
וגעלו עלא כיתף תנינהון ומציו מנצרין לוורא וגטו
אלא צוויית אבוהון ווגהון מנצרין לוורא וסוויית אבוהון
לם נצרו: 24. וייקץ - ופק נוח מן כמרו ועיריף אלא אלדי
ציניע לו בנו זגיר: 25. ויאמר - וקאל מלעון כנען עבד
פאליח יכון לאכוותו: 26. ויאמר - וקאל בראך אלה
אילאה שם ויכון כנען עבד פאליח ליהון: 27. יפת - יחסין
אלרב ליפת ויסכון פי כיאם שם ויכון כנען עבד ליהון:
28. ויחי - ועש נוח בעד אלטופאן תלת מייה וכמסין
סניה: 29. ויחי - וכאן טול איאם נוח תיסע מייה וכמסין
סניה ומאת:

13. קשתי - קוצי = קוסי. חילופי צ/ס מצויים בלהג החלבי. ראה במבוא.
20. ויטע - ונצב, וכן לעיל ב' 8. הפועל הוא ארמי (ראה סוקולוף 1990, עמ' 358), ונמצא במקומות האלה בת"א ובתרגום הניאופיטי, והוא ייחודי ללהג הערבי הסורי בויקה לעצים. וראה גם ברתלמי 1935, עמ' 829. 23. וילכו אחרנית - והלכו מביטים אחרנית. וכן ופניהם אחרנית - ופניהם מביטים אחרנית. 25. עבד עבדים - עבד עובד אדמה יהיה לאחיו. 27. יפת - יחסין. גזר משורש יפ"ה ותרגם בפועל שתרגם רס"ג: יחסין. ב' תרגם בשורש פת"ה הארמי במשמעות "ירחיב", בעקבות ת"א, וראה רש"י: מתורגם יפת - ירחיב. אלסוסאני תרגם כתרגומנו וזכרס"ג אף את השם יפת: יחסין אללה לחסן, והעיר בביאור על ת"א: תרגום ירחיב יפת (דף 11-12). וראה ביקר את תרגומו של רס"ג והעדיף את התרגום הארמי: ופירש יפת מן יפה, ולא פירש יפה, רק הוא כמו ירחיב, ובלשון ארמי כמוהו וכו' (קאפח משך

1. ואלה - והדולי תווליד בנין נוח שם חם ויפת ונוולאדו ליהון בנין בעד אלטופאן: 2. בני - בנין יפת גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס: 3. ובני - ובנין גומר אשכנז וריפת ותוגרמה: 4. ובני - ובנין יון אלישה ותרשיש כתים ודודנים: 5. מאלה - מן הדולי אנפרקו גזאיר אלשיעוב פי ארצהון רגול ללגוותו לאטווייפהון פי שעובהון: 6. ובני - ובנין חם כוש ומצרים ופוט וכנען: 7. ובני - ובנין כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודרן: 8. וכוש כלף אל נמרד הוא בידי ליכון סגיע פיל ארץ: 9. הוא כאן סגיע ציד קדאם אלה עלא דאליך ינקאל מיתיל נמרוד צגיע ציד קדאם אלה: 10. ותהי - וכאנית אוולית צלטינתו בבל וארך ואכר וכל[נ]ה פי ארץ בגדאד: 11. מן דאליך אלארץ כרג מוציל ובנא אלא נינוה ואלא וצעת אלקרייה ואלא כלח: 12. ואת - ואלא רסן בין נינוה ובין כלח היא אלקריה אלעצימיה: 13. ומצרים כלף אלא לודים ואלא ענמים ואלא להבים ואלא נפתחים: 14. ואת - ואלא פתרסים ואלא כסלחים אלדי כרגו מן תם פלשתים ואלא כפתרים: 15. וכנען כלף אלא צידן בכרו ואלא חת: 16. ואת - ואלא אליבוס ואלא אלאמרי ואלא אלגרגשי: 17. ואת - <ואלא> אלחיו ואלא אלערקי ואלא אלסיני: 18. ואת - ואלא אלארודי ואלא אלצמרי ואלא אלחמתי ובעד תבדארו אטווייף אלכנעני: 19. ויחי - וכאן תיכים אלכנעני מצידן ואציל גררה חיתא עזה וואציל סדומה ועמורה ואדמה וצבים חיתא לשע: 20. אלה - הדולי בנין חם לאטווייפהון ללגוותהון פי ארציהון פי שעובהון: 21. ולשם אנוולד איצא הוא אבו גמיע בנין עבר אכו יפת אלעצים: 22. בני - בנין שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם: 23. ובני - ובנין ארם עוץ וחול וגתר ומש:

ביקורתו של הראב"ע שכאן על השם יפת (ה' 32), ולא כן הדבר. ביקורתו של הראב"ע היא על הפועל שבפסוקנו "יפת". ראה קאפח 1984, עמ' כז, הע' 6.

המתרגם מעתיק את כל השמות כצורתם העברית, להוציא: שנער - בגדאד; אשור - מוציל; רחבת עיר - וצעת אלקרייה. וכן תרגם ב', להבדיל מרס"ג, שתרגם את רוב השמות וזיהה אותם עם שמות מתקופתו וקדם לכן. וראה דיון מפורט בשמות אצל קאפח 1984, עמ' לא-לד. וראה אבישור 1991, עמ' 191-192.
9. גבר - סגיע, ובהמשך הפסוק צניע. חילופי ס/צ מצויים בלהג החלבי. ראה במבוא.

כג וארפכשד ולוד וארם: ובני
 ארם עויץ וחול וגתר ומש:
 כד וארפכשד ילד את-שלח
 כה ושלח ילד את-עבר: ולעבר
 ילד שני בנים שם האחד פֶּלֶג
 כי בימיו נפלגה הארץ ושם
 ט אחיו יקטן: ויקטן ילד את-
 אלמורד ואת-שלף ואת-
 כו חצרמות ואת-ירח: ואת-
 הדורם ואת-אוזל ואת-דקלה:
 כז ואת-עובל ואת-אבימאל
 כט ואת-שבא: ואת-אופר ואת-
 חוילה ואת-יובב כל-אלה בני
 ל יקטן: ויהי מושבם ממשא
 לא באכה ספרה הר הקדם: אלה
 בני-שם למשפחתם ללשנתם
 לב בארצתם לגויהם: אלה
 משפחת בני-נח לתולדתם
 בגויהם ומאלה נפרדו הגוים
 בארץ אחר המבול:
 שביעי
 יא ויהי כל-הארץ שפה אחת
 ב ודברים אחדים: ויהי בנסעם
 מקדם וימצאו בקעה בארץ
 ג שנער וישבו שם: ויאמרו איש
 אל-רעהו הבה נלבנה לבנים
 ונשרפה לשרפה ותהי להם
 הלבנה לאבן והחמר היה להם
 ד לחמר: ויאמרו הבה | נבנה-
 לנו עיר ומגדל וראשו בשמים

ונעשה-לנו שם פן-נפויץ על-
 ה פני כל-הארץ: וירד יהוה
 לראת את-העיר ואת-המגדל
 ו אשר בנו בני האדם: ויאמר
 יהוה הן עם אחד ושפה אחת
 לכלם וזה החלם לעשות ועתה
 לא-יבצר מהם כל אשר יזמו
 ז לעשות: הבה נרדה ונבלה שם
 שפתם אשר לא ישמעו איש
 ח שפת רעהו: ויפץ יהוה אתם
 משם על-פני כל-הארץ
 ט ויחדלו לבנת העיר: על-פן
 קרא שמה בבל כי-שם בלל
 יהוה שפת כל-הארץ ומשם
 הפיצם יהוה על-פני כל-
 הארץ:
 י אלה תולדות שם שם בן-מאת
 שנה וילד את-ארפכשד
 יא שנתים אחר המבול: ויחי-שם
 אחרי הולידו את-ארפכשד
 חמש מאות שנה וילד בנים
 ובנות:
 יב וארפכשד חי חמש
 ושלשים שנה וילד את-
 יג שלח: ויחי ארפכשד אחרי
 הולידו את-שלח שלש שנים
 וארבע מאות שנה וילד בנים
 ובנות:
 יד ושלח חי שלשים שנה

טו וילד את-עבר: ויחי-שלח
 אחרי הולידו את-עבר שלש
 שנים וארבע מאות שנה וילד
 בנים ובנות:
 טז ויחי-עבר ארבע
 ושלשים שנה וילד את-פלג:
 יז ויחי-עבר אחרי הולידו את-
 פלג שלשים שנה וארבע
 מאות שנה וילד בנים ובנות:
 יח ויחי-פלג שלשים שנה
 וילד את-רעו: ויחי-פלג
 אחרי הולידו את-רעו תשע
 שנים ומאתים שנה וילד בנים
 ובנות:
 כ ויחי רעו שתים ושלשים
 כא שנה וילד את-שרוג: ויחי רעו
 אחרי הולידו את-שרוג שבע
 שנים ומאתים שנה וילד בנים
 ובנות:
 כב ויחי שרוג שלשים שנה
 כג וילד את-נחור: ויחי שרוג
 אחרי הולידו את-נחור
 מאתים שנה וילד בנים
 ובנות:
 כד ויחי נחור תשע ועשרים
 כה שנה וילד את-תרח: ויחי
 נחור אחרי הולידו את-תרח
 תשע-עשרה שנה ומאת שנה
 וילד בנים ובנות:
 ט ויחי-תרח שבעים שנה

רפיקו: 8. ויפץ - וברר אלה ליהון מן תם עלא וגה גמיע אלארץ ונמנעו ליבנו אלקריה: 9. על - עלא דאליך סמא איסמה בבל אין תם כרבט אלה לגווית גמיע אלארץ ומן תם בדרהון אלה עלא וגה גמיע אלארץ:

10. אלה - הדולי תווליד שם שם איבין מיאית סניה וכלף אלא ארפכשד סנתין בעד טופאן: 11. ויחי - ועאש שם בעד תכילפו אלא ארפכשד כמס מית סניה וכלף בנין ובנת: 12. וארפכשד עאש כמסה ותלתין סאניה וכלף אלא שלח: 13. ויחי - ועאש ארפכשד בעד תכילפו אלא שלח ארבע מיה ותלת סנין וכלף בנין ובנת: 14. ושלח עאש תלתין סניה וכלף אלא עבר: 15. ויחי - ועאש שלח בעד תכילפו אלא עבר ארבע מייה ותלת סנין וכלף בנין ובנאת: 16. ויחי - ועאש עבר ארבעה ותלתין סניה וכלף אלא פלג: 17. ויחי - ועאש עבר בעד תכילפו אלא פלג ארבע מייה ותלתין סניה וכלף בנין ובנאת: 18. ויחי - ועאש פלג תלתין סניה וכלף אלא רעו: 19. ויחי - ועאש פלג בעד תכילפו אלא רעו מיתין ותסע סנין וכלף בנין ובנאת: 20. ויחי - ועאש רעו תנין ותלתין סניה וכלאף אלא שרוג: 21. ויחי - ועאש רעו בעד תכילפו אלא שרוג מיתין וסבע סנין וכלף בנין ובנאת: 22. ויחי - ועאש שרוג תלתין סניה וכלף אלא נחור: 23. ויחי - ועאש שרוג בעד תכילפו אלא נחור מיתין סניה וכלף בנין ובנאת: 24. ויחי - ועאש נחור תסעה ועשרין סניה וכלף אלא תרח: 25. ויחי - ועאש נחור בעד תכילפו אלא תרח מייה וסתעשר סניה וכלף בנין ובנאת: 26. ויחי - ועאש תרח סבעין סניה וכלף אלא אברם אלא נחור ואלא חרן:

24. וארפכשד כלף אלא שלח ושלח כלף אלא עבר: 25. ולעבר אנוולד תנין בנין איסים אלואחיד פלג אין פי אייאמו אנקסמית אלארץ ואיסים אכו יקטן: 62. ויקטן - כלף אלא אלמודד ואלא שלף ואלא חצרמות ואלא ירח: 27. ואת - ואילא הדורם ואלא אוול ואלא דקלה: 28. ואת - ואלא עובל ואלא אבימאל ואלא שבא: 29. ואת - ואלא אופיר ואלא חוילה ואלא יובב גמיע הדולי בנין יוקטן: 30. ויחי - וכאן מגלסהון ממשא ואציל ספרה גבל אלשרק: 31. אלה - הדולי בנין שם לאטווייפהון ללגוויתיהון פי ארציהון לשיעובהון: 32. אלה - הדולי אטווייף בנין נוח לתוולדהון פי שיעובהון ומן הדולי אנפרקו אלשיעוב פיל ארץ בעד טופאן:

יא

1. ויחי - וכאן גמיע אלארץ לגוויה וחדיה ולקש ואחיד: 2. ויחי - וכאן פי תריחלהון מן אלשרק ווגרו פסחה פי ארץ בגדאד וגלסו תם: 3. ויאמרו - וקאלו רגול אלא רפיקו תעו תא נלבין ליבין ונחריק לל חריקא וצאריית ליהון אלליבניה לל חגר ואלטין צאר ליהון לל תליס: 4. ויאמרו - וקאלו תעו תא ניבני לינא קרייה וביריג וראסו ואציל לנאחו אלסמא וניצנע לינא ציט לילא נתבדאר עלא וגה גמיע אלארץ: 5. וירד - ותגלא אלה לינצור אלא אלקריה ואלא אלביריג אלדי באנו בנין אלאנסאן: 6. ויאמר - וקאל ה' הוודא קום ואחיד ולגוויה וחדיה לכילהון והאדא באדיהון ליצנעו והלאן לם ינמיניע מינהון גמיע אלדי חסאבו ליצנעו: 7. הבה - תעו תא נתגלא ונכרביט תם לג[ו]ויתיהון אלדי לם יפהמו רגול לגווית

יא

1. ודברים - ולקש: ודיבורים. לקש - לא נמצא בערבית הספרותית, אלא בלהגים ערביים, במיוחד בלהג הסורי. ראה: דווי II, עמ' 543; ברתלמי 1935, עמ' 761. 2. שנער - בגדאד, כמו לעיל י 10. לעומת זאת, בפרק יד 1 לא תרגם. ראה במבוא. 4. וראשו בשמים - וראשו מגיע עד לשמים.

בעקבות ת"א ובעקבות תרגום רס"ג: ראסה ידאני אלסמא. שם - ציט - סוניטין. פריחה שיער שיסוד המילה בסורית. ראה פריחה 1947, עמ' 162. 5. וירד - והתגלה, בעקבות ת"א (ואתגלי), וכן בפסוק 7 בתרגומנו, אך ב תרגם מילולית. 7. ישמעו - יבינו, וכן ב.

וַיֹּלֶד אֶת-אַבְרָם אֶת-נָחוֹר
 כ וְאֶת-הָרָן: וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תָּרַח
 תָּרַח הוֹלִיד אֶת-אַבְרָם אֶת-
 נָחוֹר וְאֶת-הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד
 כח אֶת-לוֹט: וַיָּמָת הָרָן עַל-פְּנֵי
 תָּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ
 כט בְּאוֹר כְּשָׁדִים: וַיִּקַּח אַבְרָם
 ונָחוֹר לֵהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁתּוֹ-
 אַבְרָם שְׂרִי וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ-נָחוֹר
 מֶלֶכָּה בֵּת-הָרָן אֲבִי-מֶלֶכָּה
 ל וְאָבִי יִסְכָּה: וְתָהִי שְׂרִי עֲקָרָה
 לא אֵין לָהּ וָלֵד: וַיִּקַּח תָּרַח אֶת-
 אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן
 בֶּן-בְּנוֹ וְאֶת שְׂרִי כֹלְתּוֹ אִשְׁתּוֹ
 אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוֹר
 כְּשָׁדִים לִלְכַּת אֶרֶץ כְּנָעַן
 וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:
 לב וַיְהִי יָמֵי-תָרַח חֲמֵשׁ שָׁנִים
 וּמֵאֵתִים שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח
 בְּחָרָן:

לד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָם לֵךְ-לָךְ
 יבֵּא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָם לֵךְ-לָךְ
 מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ וּמִבֵּית
 אָבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ:
 ב וַאֲעִשֶׂה לְּךָ גְּדוֹלָה וְאֶבְרַכְךָ
 וְאֶגְדַּלְתִּיךָ שְׁמִי וְהָיָה בְּרִכָּה:
 ג וְאֶבְרַכְךָ מְבָרְכֶיךָ וּמִקַּלְלֶיךָ
 אֲנִי וְנִבְרַכְּךָ בְּכָל מְשֻׁפַּחַת
 יֶדַי הָאֲדָמָה: וַיִּלֶּךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר
 דָּבַר אֵלָיו יְהוָה וַיִּלֶּךְ אֹתוֹ לוֹט

וְאַבְרָם בֶּן-חֲמִשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים
 ה שָׁנָה בָּצְאוּ מִחָרָן: וַיִּקַּח
 אַבְרָם אֶת-שְׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-
 לוֹט בֶּן-אָחִיו וְאֶת-כָּל-רִכְוֹשׁ
 אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-
 עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לִלְכַּת אֶרֶץ
 י כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹר
 אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שָׁכֵם
 עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְנַעֲנִי אֵז
 י בְּאֶרֶץ: וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אַבְרָם
 וַיֹּאמֶר לְזָרְעָךָ אֲתָן אֶת-הָאָרֶץ
 הַזֹּאת וַיְבִין שֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
 ח הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֶק מִשְׁם
 הַהִרָה מִקְדָּשׁ לְבֵית-אֱלֹהִים
 אֱהִלָּה בֵּית-אֱלֹהִים וְהָעִי
 מִקְדָּשׁ וַיְבִין שֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
 ט וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם
 הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה:

י וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ יוֹרְד אַבְרָם
 מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם כִּי-כָבֵד
 יא הָרָעַב בְּאֶרֶץ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
 הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרִימָה וַיֹּאמֶר
 אֶל-שְׂרִי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה-נָא יָדַעְתִּי
 יב כִּי אִשָּׁה יִפְתֹּ-מִרְאָה אֵת: וְהָיָה
 כִּי-יֵרָאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִיִּם וְאָמְרוּ
 אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהִרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ
 יג יִחְיֶיךָ: אֲמַרְי-נָא אֲחֹתִי אֵת
 לְמַעַן יִיטַב-לִי בַעֲבוּרְךָ וְחִיתָה
 יד נַפְשִׁי בְּגִלְלָךְ: וַיְהִי כַּבּוֹא אַבְרָם

מִצְרִימָה וַיֵּרָאוּ הַמִּצְרִיִּם אֶת-
 הָאִשָּׁה כִּי-יָפָה הִוא מְאֹד:
 טו וַיֵּרָאוּ אֹתָהּ שְׂרִי פְרַעֲה וַיְהַלְלוּ
 אֹתָהּ אֶל-פְּרַעֲה וְתִקַּח הָאִשָּׁה
 טז בֵּית פְּרַעֲה: וְלֹא-אַבְרָם הֵיטִיב
 בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי-לוֹ צָאן-וּבִקָּר
 וְחֲמֹרִים וְעַבְדִּים וְשִׁפְחֹת
 יז וְאֵתנָת וְגַמְלִים: וַיִּנְגַּע יְהוָה
 אֶת-פְּרַעֲה נִגְעִים גְּדוֹלִים וְאֶת-
 בֵּיתוֹ עַל-דֹּבַר שְׂרִי אִשְׁתּוֹ
 יח אַבְרָם: וַיִּקְרָא פְּרַעֲה לְאַבְרָם
 וַיֹּאמֶר מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה
 לֹא-הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתֶּךָ הִוא:
 יט לָמָּה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וְאִקַּח
 אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה
 כ אִשְׁתֶּךָ קָח וְלֵךְ: וַיֵּצֵא עָלָיו
 פְּרַעֲה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ
 וְאֶת-אִשְׁתּוֹ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-
 יגֵּא לוֹ: וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הִוא
 וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וְלוֹט
 ב עַמּוֹ הַנִּגְבָּה: וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד
 ג בְּמִקְנֵה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב: וַיִּלֶּךְ
 לְמִסְעָיו מִנִּגְבַּ וְעַד-בֵּית-אֱלֹהִים
 עַד-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר-הָיָה שֵׁם
 אֱהִלָּה בְּתַחֲלָה בֵּין בֵּית-אֱלֹהִים
 ד וַיְבִין הָעִי: אֶל-מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
 אֲשֶׁר-עָשָׂה שֵׁם בְּרֵאשִׁית
 וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה:
 ה וְגַם-לְלוֹט הֵלֵךְ אֶת-אַבְרָם
 וְהָיָה צָאן-וּבִקָּר וְאֱהִלִּים: וְלֹא-

27. ואלה - והדולי תולדות <!> תרח תרח כלף אלא אברם
אלא נחור ואלא הרן והרן כלף אלא לוט: 28. וימת - ומת
הרן עלא חיות תרח אבו פי ארץ מוולדתו פי מרג ליחקול:
29. ויקח - <ואכד> אברם ונחור ליהון נסוואן איסים זוגית
אברם שרי ואיסים זוגית נחור מלכה בינית הרן אבו מלכה
ואבו יסכה: 30. ותהי - וכאנית שרי עקרה לים ליהא
ולאד: 31. ויקח - ואכד תרח אלא אברם בנו ואלא לוט
איבין הרן איבין בנו ואלא שרי כנתו זוגית אברם בנו וכרגו
מעהון מן מרג ליחקול לימצו ארץ כנען ואיגו חיתא חרן
וגלסו תם: 32. ויהיו - וכאנו אייאם תרח מיתין וכמס סנין
ומת תרח פי חרן:

יב

לד לך 1. ויאמר - וקאל ה' אילא אברם מצי לך מן ארעך ומן
מוולדתך ומן <בית> אבוכ אלא אלארץ אלדי אראוויך:
2. ואעשך - ואצנעך לשיעוב עצים ואברכך ואכאביר
ציטך ותכון בראכיה: 3. ואברכה - ואברך מברכינך
ומשתמינך אלען ויתברכו פיך גמיע אטוואייף אלארץ:
4. וילך - ומיצי אברם כאלדי כלאם אליה אלה ומיצי מעו
לוט ואברם איבין כמסה וסבעין סניה פי כרוגו מן חרן:
5. ויקח - ואכד אברם אלא שרי זוגתו ואלא לוט איבין אכו
ואלא גמיע כיסבון אלדי כיסבו ואלא אלנפס אלדי צינעו
פי חרן וכרגו לימצו ארץ כנען ואיגו ארץ כנען: 6. ויעבר
- ופת אברם פיל ארץ חיתא מכאן שכס חיתא מרג מורה
ואלכנעני חין פיל ארץ: 7. וירא - ותגלא אלה אלא אברם
וקאל לנסלך אעטי אלא אלארץ האדי ובנא תם מדבח קידם
אלה אלמיתגאלי אליה: 8. ויעתק - ונתקל מן תם ליגבל
מן שרק לבית אל ומד כימתו בית אל מן אלגרב והעי מן
אלשרק ובנא תם מדבח קידם אלה וצלא פי איסים אלה:
9. ויסע - ורחיל אברם מצי ורחיל לל קבליה:

10. ויהי - וצאר גוע פיל ארץ ונזיל אברם למצר ליסכון
תם אין תיקיל אלגוע פיל ארץ: 11. ויהי - וכאן כאלדי
קיריב ליגי למצר וקאל אלא שרי זוגתו הוודא הלאן
עריפית אין אמרא חסנית אלמנצר אינתי: 12. והיה -
ויכון אין ינצרו ליכי אלמצריין ויקולו זוגתו האדי ויקתלו
אלי וליכי יעאיישו: 13. אמרי - קולי הלאן איכתי אינתי
לאגל יחסן לי פי סבביך ותעיש נפסי פי גגירתיך:
14. ויהי - וכאן כימגי אברם למצר ונצרו אלמצריין אלא
אלאמרה אין חסניה היא גרא: 15. ויראו - ונצרו ליהא
ריסא פרעון ושכרו ליהא אלא פרעון ותאכרית אלאמרה
בית פרעון: 16. ולאברם - ולאברם אתחסאן פי סבבהא
וצאר לו גנאם ובקר וחמיר ועאביר ואגוואר ואתנת וגמיל:
17. וינגע - ובלא אלה אלא פרעון בלוואת עצימין ואלא
אהל ביתו עלא סבאב שרי זוגית אברם: 18. ויקרא -
ונדא פרעון לאברם וקאל איש האדי סניעית לי אליש לם
כברת לי אין זוגתך היא: 19. למה - אליש קילית איכתי
היא ואכוד ליהא לי לל אמרא והלאן הוודא זוגתך כוד
ומצי: 20. ויצו - ווצא עליה פרעון ארגל וודעו אלו ואלא
זוגתו ואלא גמיע אלדי לו:

יג

1. ויעל - וטיליע אברם מן מצר הוא וזוגתו וגמיע אלדי
לו ולוט מעו לל קבליה: 2. ואברם תיקיל גרא פיל בוש
פיל פיצא ופיל דהב: 3. וילך - ומיצי למרחלו מן
אלקבליה וחיתא בית אל חיתא אלמכאן אלדי כאן תם
כימתו פיל ברוויה בין בית אל ובין העי: 4. אל - אלא
מכאן אלמדבח אלדי ציניע תם פיל אוולאניה וצלא תם
אברם פי איסים אלה: 5. וגם - ואיצא ללוט אלמאצי מע
אברם צאר גנאם ובקר וכיאיאם: 6. ולא - ולם חמלית
ליהון אלארץ ליגלסו גמיעא אין כאן כיסבון כתיר ולם

יב

6. אלון מורה - עמק מורה, וכן ב, בעקבות ת"א (מישר). רס"ג: מרג, וכן
אלפוסאני. 7. וירא - והתגלה, בעקבות ת"א (ואתגלי). וכן בהמשך
הפסוק. מזבח - מזבח לפני ה', בעקבות ת"א, וכן בפסוק הבא. הנראה -
המתגלה. 8. ויקרא - והתפלל, בעקבות ת"א, וכן להלן יג 4. 18. עשית
- סניעית = צניעית. לחילופי ס/צ, ראה במבוא.

27. תולדת - לא תרגם. ב: תווליד. 28. באור כשדים - תרגם את השם:
כאן ובפסוק 31. טו 7 כמו "עמק השדים", להלן יד 3. לעומת זאת ב תרגם
רק את המרכיב הראשון: עמק כשדים. תרגום "אור" כ"עמק" בא כנראה
בעקבות מנחם בן סרוק המוזכר אצל רש"י ומנחם פירש אור - בקעה. וכן
תרגם אלפוסאני: בקעת אלכסדאניון. לעומת זאת ת"א: באור דכשדאי,
וכנראה בעקבותיו רס"ג: פי אתון אלכסדאניון. 29. ויקח - תרגום מלה זו
חבר. ב: ואכד.

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005